

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 29/2011

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Frode Kvernød

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om
særskilt kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 18. april 2012

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Eva Klepsland Drageset
Odd Helge Olsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge.

***

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften).

██████████, heretter kalt skadelidte, tjenestegjorde i to kontingenter i ██████████. Han tjenestegjorde hovedsakelig som geværsoldat og skal ikke ha vært utsatt for traumatiske episoder, bortsett fra en episode under permisjon på ██████████, hvor han skal ha blitt forgiftet. Skadelidte mottar i dag arbeidsavklaringspenger og har jobbet under tilrettelagte forhold for ██████████

I år 2000 ble det fremsatt krav om godkjenning av sykdom som yrkesskade. Kravet ble først avslått, men i år 2002 ble kravet på nytt fremmet og i 2003 ble det fremsatt krav om menerstatning. I den anledning ble det utferdiget spesialisterklæring av dr. Michael Setsaas. I erklæring datert 1. februar 2004 konkluderte han med at ██████████ lider av paranoid schizofreni. Han kan ikke påvise noen sikker sammenheng mellom traumatiske opplevelser under FN-tjenesten og sykdomsutviklingen, men det antas at den belastning tjenesten i seg selv har medført kan ha fremprovosert sykdomsutviklingen. Trygden avslo kravene om yrkesskade og menerstatning, men etter anke til Trygderetten ble vedtaket opphevet og hjemvist til ny behandling. I den anledning ble det innehentet ny spesialisterklæring utarbeidet av dr. Lars Weisæth. Han finner at skadelidte lider av en kronisk alvorlig sinnslidelse som de første årene har hatt preg av å være en schizofren tilstand med paranoid symptomatologi, men som etter hvert er behandlet som bipolar lidelse. Det konkluderes med at det mest sannsynlig er andre forhold enn FN-tjenesten som er årsaken til lidelsene.

Krav om kompensasjon etter kompensasjonsforskriften ble fremmet i februar 2011. I den anledning ble det krevet at man innhentet ny spesialisterklæring på grunn av Weisæths tilknytning til Forsvaret. Etter enighet mellom partene ble dr. Camilla Grimseth forelagt oppdraget. Dr. Grimseth finner i sin erklæring at skadelidte ikke tilfredsstillere kriteriene for posttraumatisk stresslidelse. Hun antar at skadelidte har en bipolar lidelse, samt skadelig bruk av alkohol. Det konkluderes med at det er mer enn 50 % sannsynlighet for at det ikke er årsakssammenheng mellom tjenestegjøringen og den bipolare lidelsen.

SPK avslo kravet i vedtak den 24. mai 2011. Avslaget er begrunnet med manglende årsakssammenheng mellom psykisk belastningsskade og FN-tjenesten. Vedtaket ble rettidig påklaget av skadelidte ved advokat Frode Kvernør. Det er anført at det foreligger en saksbehandlingsfeil ved at spesialisterklæringen fra dr. Weisæth ble oversendt til dr. Grimseth sammen med sakens øvrige dokumenter i forbindelse med innhenting av ny spesialisterklæring. Videre er anført at belastende livshendelser eller psykiske traumer ifølge ICD-10 kan være utløsende årsak til bipolar affektiv lidelse, og at spesialistene er inne på at traumer under tjenesten kan ha vært utløsende årsak til lidelsen. Således anføres at det foreligger det årsakssammenheng mellom FN-tjenesten og lidelsen. Det kreves at innhentet ny spesialisterklæring dersom det ikke kan tilkjennes kompensasjon basert på foreliggende dokumentasjon.

Skadelidte og advokat Kvernør møtte for Klagenemnda og redegjorde nærmere for sitt syn på saken. Skadelidte redegjorde for tjenesten og hvordan han opplevde dette, herunder en episode

på [REDACTED] under et festlig lag. Han mener at den bipolare lidelsen har oppstått som følge av denne episoden.

2. Klagenemndas vurdering

Skadelidte har anført at SPK begikk en saksbehandlingsfeil ved at erklæringen fra dr. Weisæth ble oversendt til dr. Grimseth, i forbindelse med at hun skulle skrive ny spesialisterklæring. Det fremholdes at dr. Weisæths spesialisterklæring etter skadelidtes anmodning skulle ha vært fjernet fra dokumentene. SPK har bestridt dette og anfører at erklæringen ble oversendt dr. Grimseth i tråd med forsvarlig saksbehandling og i forståelse med advokat Kvernød.

Spesialisterklæringen fra dr. Weisæth ble innhentet fra NAV i forbindelse med trygdesaken og er en del av tryggedokumentene. Det følger av mandatet at dr. Grimseth skal foreta en selvstendig vurdering, basert på bl.a. relevante opplysninger fra skadelidtes syke- og trygdehistorie. Skadelidte har ikke kunnet vise til noe rettslig hjemmelsgrunnlag for anførselen om at det var en saksbehandlingsfeil å la dokumentene gjøres tilgjengelige for den sakkyndige. I fravær av hjemmelsgrunnlag, må det påvises at dr. Grimseth tilgang til erklæringen fra dr. Weisæth har hatt innvirkning på hennes vurdering og konklusjoner, slik at hun ikke kan anses for å ha oppfylt sitt oppdrag i henhold til mandatet. Alternativt må det påvises at det på andre måter foreligger slike feil og mangler ved erklæringen at den må settes til side. Skadelidte har ikke påvist noen feil eller mangler ved erklæringen og det er heller ikke påvist noen form for plagiat eller avskrift av dr. Weisæths erklæring i dr. Grimseths selvstendige vurderinger. Det er kun fremholdt at det foreligger en uro for at dr. Grimseth kan ha latt seg påvirke. En spesialisterklæring skal fattes på mest mulig opplyst grunnlag. Ingen av partene i saken har hjemmel for å kunne sortere ut enkeltdokumenter i saken. Det sentrale er å sikre at saken opplyses best mulig. Det er for øvrig uklart for nemnda hva skadelidte angriper i dr. Grimseths erklæring. Etter de opplysninger som har kommet frem, erkjenner skadelidte å ha en bipolar lidelse. Nemnda finner ikke at det foreligger noen saksbehandlingsfeil ved at erklæringen fra dr. Weisæth har vært tilgjengelig for dr. Grimseth. Nemnda kan ei heller se at det foreligger slike feil og mangler ved dr. Grimseths erklæring at det danner grunnlag for å sette den til side, eller at mandatet skal være så vidt mangelfullt besvart at de danner grunnlag for innhenting av ny erklæring.

Skadelidte har anført at han er berettiget til kompensasjon under kompensasjonsforskriften. Rett på ytelse etter kompensasjonsforskriften forutsetter at man er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i internasjonal operasjon, og at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd. En grunnleggende forutsetning for kompensasjon etter forskriften er at det foreligger en psykisk belastningslidelse. Skadelidte lider i dag av en bipolar lidelse. Det er ikke omstridt. Det sentrale spørsmål i saken er om denne bipolare lidelsen kan danne grunnlag for kompensasjon under forskriften.

Nemnda kan på bakgrunn av den foreliggende dokumentasjonen ikke se at skadelidte er påført noen varig psykisk belastningsskade som følge av FN-tjenesten. For nemndas vurdering må legges til grunn alment akseptert medisinsk viten. Det vises for så vidt til Rt 1998 s 1565 på s 1571, hvor det fremgår at domstolene må vurdere årsaksforhold og skadeomfang ut fra "*allment akseptert viten*". Det er ikke påvist eller på annen måte dokumentert at det er medisinsk årsakssammenheng mellom bipolar lidelse og belastende hendelser. Dr. Grimseth har i sin spesialisterklæring konkludert med at skadelidte lider av en bipolar lidelse som ikke skyldes tjenesten. Også i de tidligere erklæringene avgitt av dr. Weisæth og dr. Setsaas konkluderes det med at skadelidtes lidelser ikke kan tilbakeføres til FN-tjenesten. Selv om

spesialisterklæringene synes å holde det åpent at belastende hendelser kan være bidragende til at den bipolare lidelsen *utløses*, er det etter nemndas syn ingen holdepunkter for å legge til grunn at lidelsen *skyldes* tjenesten. Psykiske skader eller sykdommer som manifesterer seg under tjeneste, men som har sin årsak i andre forhold som arvelige disposisjoner eller påkjenninger før tjenesten, er ikke omfattet av forskriften.

Etter dette finner nemnda at skadelidte under ingen omstendighet oppfyller kravene etter § 3.

Skadelidte har selv forklart at han ikke opplevde FN-tjenesten som særlig belastende. Selv knytter han årsaken til at han utviklet en bipolar lidelse til episoden i [REDACTED], hvor han skal ha blitt forgiftet under et festlig lag. Da episoden inntraff var han under såkalt "leave, dvs permisjon og de psykiske lidelsene som eventuelt har oppstått som følge av episoden i det festlige laget på [REDACTED], faller da uansett utenfor forskriftens virkeområde, i det en forutsetning for virkeområdet for § 3 er at den skadelidte påføres en psykisk belastningslidelse under selve tjenestegjøringen i en internasjonal operasjon. Nemnda legger etter dette til grunn at den bipolare lidelsen under enhver omstendighet har sin årsak i forhold som ikke skyldes FN-tjenesten.

For klageomgangen er det fremsatt et krav om dekning av utgifter til juridisk bistand stort kr. 30.514, 50,-. Kravet gjelder en tidsbruk på totalt 16 timer og 25 minutter, hvorav 9 timer og 30 minutter gjelder oppmøte for nemnda. I tillegg gjelder kravet reiseutgifter på totalt 3547. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om Klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning saken. Nemnda finner at 8 timer til fremmøte for nemnda må være tilstrekkelig. Salæret blir således å redusere med kr. 2625,-. Videre er reisekostnadene hva gjelder flytog fra Gardermoen til Oslo oppgitt til kr. 400,-, mens riktig pris skal være kr. 340,-. Det totale kravet blir etter dette kr. 27.829,50,- inkl.mva.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Vedrørende saksomkostninger for klageomgangen skal SPK utbetale kr. 27.829,50,- inkl.mva.

Vedtaket er enstemmig.

***

Oslo, 15. mai 2012

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder